

KAPE TI NA KARBID!

Stá™eda, 27 bÁ™ezen 2019

SlyÁ;eli jste to nÁ›kdy? Kapalo vÁ;im nÁ›kdy? A vÁ-te, proÁ• se vlastnÁ› tato zvlÁ;íÁ;ítnÁ- vÁ›ta nÁ›kterÁ½m lidem, co nÁ;im zrov nepÁ™ipadajÁ-, Á½e spolkli moudrost svÁ›ta, Á™Á-kÁ;? Tak nejprve, co to ten karbid je: napÁ™Á-klad vÁ;ipenatÁ½ je pÁ™ed odpuzovÁ;nÁ- krtkÁ- z neÁ½Á;idoucÁ-ch má-st â€“ protoÁ½e pÁ™i styku s vlhkostÁ- (napÁ™. v pÁ-dÁ›) se uvolÁ^uje ohavnÁ› plyn, kterÁ½ má; silnÁ© odpudivÁ© Á•Á•inky na krtky a jinÁ© hlodavce.

Dneska

je samozÁ™ejmostÁ- jakÁ;koliv svÁ-tilna na elektrikou. Nebylo tomu tak vÁ½dy, A ani se zavÁ;ídnÁ-m elektrifikace nebylo moÁ½nÁ© svÁ-tit elektrikou vÁ;jude. NapÁ™Á-klad rÁ-znÁ© tÁ›Á½ebnÁ- Á;jachty byly bez proudu i svÁ›tla. LidÁ© si tu tedy Á•asto svÁ-tili karbidovÁ½mi lampami.

Co to bylo?

V

podstatÁ› plechovka, kterÁ; se sklÁ;dala ze dvou Á•Á;stÁ-, nÁ;idrÁ½e na vodu a nÁ;idrÁ½e na karbid. NavÁ-c má›la trysky vedoucÁ- do reflektoru a nÁ›jakÁ© zapalovÁ;nÁ- a knoflÁ-ky pro regulaci. Fungovalo to tak, Á½e voda pomalu kapala na karbid (slouÁ•enina uhlÁ-ku s kovem) a z jejich reakce vznikal hoÁ™lavÁ½ plyn acetylÁ©n. Ten se tryskou dostal do reflektoru, kde po zapÁ;ílenÁ- hoÁ™el jasnÁ½m plamenem. JistÁ› chytrÁ½ vynÁ;lez, jen pÁ™i hoÁ™enÁ- dost pÁ;chnul, asi jako po Á•esneku.

Karbid vÁ;ípnÁ-ku (CaC₂) je iontovÁ;í sÁ-l kterÁ; se pÁ™i hydrataci rozklÁ;dÁ; za vzniku acetylenu.

CaC₂
+ 2 H₂O â†' Ca(OH)₂ + C₂H₂

Karbid se dá; koupit v nÁ›kterÁ½ch drogeriÁ-ch za pÁ™ijitelnou cenu. Á•erstvÁ½ karbid je ve formÁ› malÁ½ch, do hnÁ›da zbarvenÁ½ch kamÁ-nkÁ-, pozdÁ›ji se vlivem vlhkosti vzduchu pomalu rozklÁ;dÁ; a má›nÁ- v bÁ-lÁ½ prÁ;Á;ek. Z nÁ›j se pak uvolÁ^uje jiÁ½ jen minimum acetylenu. Proto, aby nÁ;im vydrÁ½el co nejdÁ©le, je nutnÁ© karbid skladovat v uzavÁ™enÁ½ch a utÁ›snÁ›nÁ½ch nÁ;dobÁ;ch.

Stejně jak pomalu voda kapala
na kámen,

tak pomalu i nájm nikdy
dochází jasno v noci,

než se v nájm hlavě
rozsvítí!

d@niela